

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ሰበር ሰሚችሎት**

የሰ/መ/ቁጥር 204833

ሐምሌ 29 ቀን 2013 ዓ/ም

ዳኞች :- ብርሀኑ አመነው

ተሾመ ሽፈራው

ሀብታሙ እርቅይሁን

ብርሀኑ መንግስቱ

ነፃነት ተገኝ

አመልካች : ኢ.ሊ.ሴ ኢንተርናሽናል ሆቴል:- ነ/ፈጅ አመኑ ለሜሳ

ተጠሪ : አቶ ፀጋዬ መለሰ:- ከጠበቃ ፈለቀ ዋጋ ጋር ቀረቡ

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍርድ

ጉዳዩ የስራ ክርክር ሲሆን በተጀመረበት የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት አመልካች ተከላሽ ተጠሪ ከሳሽ በመሆን ተከራክረዋል።

ተጠሪ በ08/11/2011 ዓ.ም. ጽፈው ባቀረቡት ክስ በአመልካች ሆቴል ውስጥ በዋና ምግብ አዘጋጅነት የስራ መደብ በወር ብር 85,554 እየተከፈለኝ ስሰራ ቆይቼ ግንቦት 15 ቀን 2011 ዓ.ም. በተጻፈ ደብዳቤ በግንቦት 14 ቀን 2011 ዓ.ም. በነበረው የሙስሊሞች ጾም አፍጥር ዝግጅት ላይ ጉድለት አሳይተሁል በሚል ከግንቦት 15 ቀን 2011 ዓ.ም. ጀምሮ የስራ ውሴን አቋርጧል። ነገር ግን የፈጸምኩት ጉድለት የለም። ጉድለት አለ ቢባል እንኳን ያለማስጠንቀቂያ ከስራ የሚያሰናብት ባለመሆኑ ስንብቱ ህገወጥ ነው ተብሎ አመልካች የማስጠንቀቂያ ጊዜ፤ የካሳ እና የስንብት ክፍያ እንዲሁም የአንድ ወር ደመወዝ በድምሩ ብር 705,820 እንዲከፍል ይወሰንልኝ በማለት ዳኝነት ጠይቀዋል።

አመልካች በ03/12/2011 ዓ.ም. ጽፎ ባቀረበው መልስ ተጠሪ ዋና የምግብ አዘጋጅ እና የስራ መሪ ስለሆኑ ፍርድ ቤቱ ጉዳዩን የማየት ስልጣን የለውም። ተጠሪ በቂ ምግብ ባለማዘጋጀታቸው እንግዶች ተሻምተው እንዲበሉ ምክንያት ሆነዋል። ተጠሪ በስራቸው የሚገኙ ሼፎችን አስተባብረው ባለመስራታቸው የተፈጠረ ችግር ነው። በዚህም የሆቴሉ መልካም ስም ጎድፏል። ተጠሪ በተደጋጋሚ ጥፋት በመፈጸማቸው ማስጠንቀቂያ ተሰጥቷቸው ሊታረሙ አልቻሉም። በመሆኑም ስንብቱ ህጋዊ ነው በማለት ተከራክሯል።

ጉዳዩን በመጀመሪያ የተመለከተው የፌደራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ምስክሮች ከሰማ በኋላ በሚሊኒየም አዳራሽ ለ750 ሰዎች ለተዘጋጀው የአፍጥር ስነስረዳት ተጠሪ 15 በመቶ ተጨማሪ ምግብ ማዘጋጀታቸው በተጠሪ ምስክር ተረጋግጧል። ተጠሪ በቂ ምግብ ስለማዘጋጀት አለማዘጋጀታቸው የእራት ሰአት ከመድረሱ በፊት በአመልካች ቆጠራ አልተደረገም። ችግሩ ሊፈጠር የቻለው ተጠሪ በቂ ምግብ ባለማዘጋጀታቸው ሳይሆን አመልካች እንግዶችን እየተቆጣጠሩ የሚያስገባበት ሁኔታ ስላልነበር መሆኑን የተጠሪ ምስክሮች በተሻለ ሁኔታ ስላስረዱ በተጠሪ የተፈጸመ ጥፋት የለም። በመሆኑም ስንብቱ ህገወጥ ስለሆነ የስንብት፣ የካሳ፣ የማስጠንቀቂያ ክፍያ በድምሩ ብር 655,914 እና የጠበቃ አበል ብር 25,000 አመልካች እንዲከፈል ወስኗል። አመልካች በዚህ ውሳኔ ላይ የይግባኝ ቅሬታ ለፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት አቅርቦ በፍ/ስ/ስ/ህ/ቁጥር 337 መሰረት በመሰረዙ የሚከተለውን የሰበር ቅሬታ አቅርቧል።

አመልካች በ15/07/2013 ዓ.ም. ጽፎ ባቀረበው የሰበር ቅሬታ ተጠሪ በተደጋጋሚ ለፈጸሙት ጥፋት በ02/08/2011 ዓ.ም. እና በ19/08/2011 ዓ.ም. የጽሁፍ ማስጠንቀቂያ ሰጥተን ሊታረም ባለመቻሉ ከስራ እንዲሰናበቱ መደረጉ ተገቢ ነው። የሰው እና የሰነድ ማስረጃ አቅርቤ፤ ተጠሪም ለሁለት ጊዜ ማስጠንቀቂያ የተሰጣቸው መሆኑን ሳይክዱ ተጠሪ ጥፋተኛ አይደለም መባላቸው ተገቢ አይደለም። ተጠሪ የስራ መሪ ናቸው ብለን ያቀረብነው ክርክርም ውድቅ መደረጉ መሰረታዊ የህግ ስህተት ስለሆነ ሊታረም ይገባል የሚል ነው።

የሰበር አጣሪ ችሎትም የአመልካችን የሰበር ቅሬታ መርምሮ የተጠሪ ስንብት ህገወጥ ነው የመባሉን አግባብነት ከአዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 27/1(ሀ-ተ) አላማ እና አተገባበር አንጻር ለማጣራት ያስቀርባል በማለት ተጠሪ መልስ እንዲያቀርቡ ትእዛዝ ሰጥቷል።

ተጠሪ በ26/08/2013 ዓ.ም. ጽፈው ባቀረቡት መልስ አመልካች ቅሬታ ያቀረበው በፍሬ ነገር ክርክር ላይ ነው። የፍሬ ነገር ክርክሩ በማስረጃ ተጣርቶ የተወሰነ በመሆኑ የተፈጸመ የህግ ስህተት የለም በማለት ተከራክረዋል።

አመልካችም በ13/09/2013 ዓ.ም. የተጻፈ የመልስ መልስ በማቅረብ የሰበር ቅሬታውን አጠናክሯል።

የክርክሩ አመጣጥ ከላይ ተመለከተው ሲሆን እኛም የግራ ቀኙን ክርክር ያስቀርባል ሲባል ከተያዘው ጭብጥ አንጻር ለቅሬታ መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና ከተገቢው ህግ ጋር በማገናከብ እንደሚከተለው መርምረናል።

እንደመረመርነው ለተጠሪ ስንብት ምክንያት የሆነው ድርጊቱ ተፈጽሟል በተባለ እለት በእንግዶች ቁጥር ልክ ምግብ ሳያዘጋጁ በመቅረታቸው እንግዶች ተገቢውን መስተንግዶ ሳያገኙ በመቅረታቸው የአመልካች መልካም

ስም ጎድፏል በሚል ነው። ይህ ጥፋት በተጠሪ ተፈጽሞ ከሆነ የአመልካችን መልካም ስም በማጥፋት ደንበኛ እንዲቀንስ በማድረግ በአመልካች ገቢ ላይ ጉዳት የሚያደርስ በመሆኑ በአዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 27/1/ሽ መሰረት ያለማስጠንቀቂያ ከስራ ለማሰናበት የሚያበቃ ጥፋት ነው። ነገር ግን ተጠሪ ድርጊቱ ተፈጽመ በተባለ እለት ለእንግዶች የተዘጋጀው ምግብ ማነሱን ሳይክዱ ጥፋቱ የእኔ አይደለም በማለት የሚከራከሩ በመሆኑ ስንብቱ ህጋዊ ነው አይደለም የሚለውን እልባት ለመስጠት በእለቱ ተጠሪ እንዲያዘጋጁ በአመልካች በታዘዙት መጠን ልክ ባለማዘጋጀት ጥፋቱን መፈጸም አለመፈጸማቸው በማስረጃ ሊረጋገጥ ይገባል። ጉዳዩን በመጀመሪያ የተመለከተው የፌደራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በዚህ ነጥብ ላይ የግራ ቀኙን ምስክር የሰማ ሲሆን የተጠሪ ምስክሮች ተጠሪ ከእንግዶች ቁጥር በላይ 15 በመቶ ትርፍ ምግብ አዘጋጅተው የነበረ መሆኑን፤ እንግዶቹ በሚስተናገዱበት ሚሊኒያም አዳራሽ ሌላ ዝግጅት የነበረ በመሆኑ እና አመልካች ኩፖን አዘጋጅቶ እንግዶችን እየተቆጣጠረ የሚያስገባ ሰራተኛ ባለመመደቡ ለሌላ ዝግጅት የተጠሩ ሰዎች ገብተው በመመገባቸው የተዘጋጀው ምግብ ሊያልቅ መቻሉን አስረድተዋል። በአንጻሩ በአመልካች በኩል ሁለት ምስክሮች የቀረቡ ቢሆንም አንደኛው ምስክር አመልካች እንግዶችን እየተቆጣጠረ የሚያስገባ ሰራተኛ መመደቡን ሌላኛው የአመልካች ምስክር ደግሞ አመልካች ተቆጣጣሪ አለመመደቡን የመሰከሩ እና የአመልካች ምስክሮች ቃል የተለያየ በመሆኑ ይልቁንም የአመልካች 2ኛ ምስክር ቃል የተጠሪን ምስክሮች ቃል የሚያጠናክር መሆኑን የስር ፍርድ ቤት በውሳኔው ላይ በማስፈር ለእንግዶች የምግብ እጥረት ሊፈጠር የቻለው ተጠሪ በቂ ምግብ ባለማዘጋጀታቸው ሳይሆን አመልካች እንግዶቹን እየተቆጣጠረ ባለማስገባቱ ነው በሚል ስንብቱ ህገወጥ ነው የሚል ድምዳሜ ላይ ደርሷል። እንደሚታወቀው ይህ ሰበር ሰሚ ችሎት በኢ.ፌ.ድ.ሪ. ህገ መንግስት አንቀጽ 80/3/ሀ እና በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 10 ላይ የተሰጠው ስልጣን መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመባቸውን የመጨረሻ ውሳኔዎች ማረም ነው። በማስረጃ ተጣርቶ ድምዳሜ ላይ የተደረሰባቸውን የፍሬ ነገር ክርክሮች ይህ ችሎት እንደገና የመመዘን ስልጣን አልተሰጠውም። አመልካች ለተጠሪ በተደጋጋሚ ማስጠንቀቂያ መስጠቱን በመግለጽ የሚያነሳው ክርክር በተመለከተ ተጠሪ ማስጠንቀቂያ የተሰጣቸው መሆኑን ባይክዱም እንኳን ለስንብት ምክንያት የሆነውን ጥፋት አለመፈጸማቸው እስከተረጋገጠ ድረስ አስቀድሞ በሌላ ጥፋት ማስጠንቀቂያ መስጠቱ ስንብቱን ህጋዊ ሊያደርገው አይችልም። በመሆኑም ተጠሪ ፈጽመዋል የተባለውን ድርጊት አለመፈጸማቸውን ማስረጃን ለመመዘን ስልጣን ባላቸው የስር ፍርድ ቤቶች እስከተረጋገጠ ድረስ ስንብቱ ህገወጥ ነው መባሉን ይህ ችሎት እንዳለ የሚቀበለው በመሆኑ እና በዚህ ችሎት ሊታረም የሚችል መሰረታዊ የህግ ስህተት ስለሌለ የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ውሳኔ

1ኛ. የፌደራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 70737 በ23/03/2013 ዓ.ም. የሰጠው ውሳኔ እና የፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 250280 በ02/07/2013 ዓ.ም. የሰጠው ትእዛዝ በፍ/ስ/ስ/ህ/ቁጥር 348/1 መሰረት ጸንቷል።

2ኛ. በዚህ ፍርድ ቤት የተደረገው ክርክር ያስከተለውን ወጪ እና ኪሳራ ግራ ቀኙ የየራሳቸውን ይቻሉ።

ትእዛዝ

በዚህ መዝገብ በ30/07/2013 ዓ.ም. በዋለው ችሎት በአፈጻጸም መዝገብ ቁጥር 80332 ላይ የተሰጠው የእግድ ትእዛዝ ተነስቷል። ይጻፍ።

መዝገቡ ተዘግቷል። ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ሠ/ኃ